

Приложение 1.3. Анализ и оценка на разпознаваемостта на обектите на културното и природно наследство сред населението на целевия регион/област Хасково

I. Място на културните и природните обекти във визията на местното население за развитие на целевия регион

Разпознаваемостта на обектите се разглежда в контекста на цялостната визия на местното население за развитието на целевия регион (област Хасково).

Обектите на културно-историческото наследство имат категорично място във визията на населението като **втори по важност ресурс за развитие на целевия регион** със своя потенциал за привличане на посетители:

- обектите на културно-историческото наследство са вторият най-често посочван ресурс (30,6%), с който се свързва основният потенциал за развитие на област Хасково – след земята и възможностите за развитие на земеделие (33,2%).
- След земеделието (58,8%), което се разглежда от анкетираните лица като най-перспективно за област Хасково, туризмът е вторият (45%) а лозаро-винарството (22,8%) – третият най-важен отрасъл за развитие.

Сред обектите на културното наследство **основна роля имат археологическите обекти** – древни старини, разкопки и руини (за сметка например на архитектурните паметници): при средни оценки от 1 до 7, където 7 е най-високата оценка, археологическите паметници получават много висока оценка на своя потенциал за привличане на туристи в областта – 6,02, което е най-високата оценка сред всички други аспекти – за архитектурните забележителности тя е 5,81, а за местните битови обичаи и традиции – 5,65.

Обектите на природното наследство остават на малко по-заден план:

- При спонтанните посочвания на основни ресурси за развитие природните дадености на областта присъстват осезаемо, но се посочват от относително по-малък дял респонденти в сравнение с културните – 20,8%.
- Средната оценка на потенциала на природните забележителности за привличане на посетители е 5,54 (по скала от 1 до 7, където 1 е най-ниската, а 7 – най-високата оценка) – висока оценка, но по-ниска в

сравнение с оценките на всички видове културни дадености – археологически и архитектурни обекти и нематериално културно наследство - обичаи и традиции.

II. Разпознаваемост и оценка на обектите

В резултат от проведеното анкетно проучване на територията на област Хасково се установи, че местното население има относително висока степен на запознатост с обектите на природното и културното наследство в област Хасково – над 80% от анкетираните лица са в състояние да посочат спонтанно поне един културен обект и над 70% - природен обект.

Като цяло обаче обектите на природното наследство са много по-малко познати в сравнение с тези на културното наследство. Освен това като обекти на природното наследство анкетираните асоциират както природни дадености със защитен статус (ЗМ Дупката, Ликана) и общо места сред природата извън селищата (върхове, реки), така и хидроинженерни обекти като язовири, включително дори градски паркове. Някои от обектите дори не се намират в област Хасково (Крепост Вишеград, Вкаменена сватба, Изворът на р. Арда, Каменните гъби). Обединяващото в асоциациите очевидно е, че всички посочени са места за отдих и почивка сред зеленина, вода и други природни елементи.

Посочените обекти на културното наследство показват доста добра обективна разпознаваемост, доколкото в списъка със спонтанни посочвания присъстват обекти с реален статут на паметник, повечето с национално значение, както и други, които имат по-скоро символично значение за местните хора (например монументът на Св. Богородица, изграден през последните години).

Обектите на културното наследство са значително по-силно застъпени в съзнанието на местното население като емблема на областта в сравнение с природните обекти.

- По отношение на обектите на културното наследство делът на респондентите, които се сезат спонтанно за древни археологически паметници, е 83,8%, а за архитектурни обекти - 73,1%. За природните обекти този дял е относително по-малък – 69,4%.
- Аналогично, най-много са посочените археологическите паметници (25), следвани от архитектурните (15 обекта) като част от културното наследство на областта и по-ограничени са посочванията за природните забележителности (14), дори при включване на обекти като язовирите в областта и парк Кенана.

Графика 1

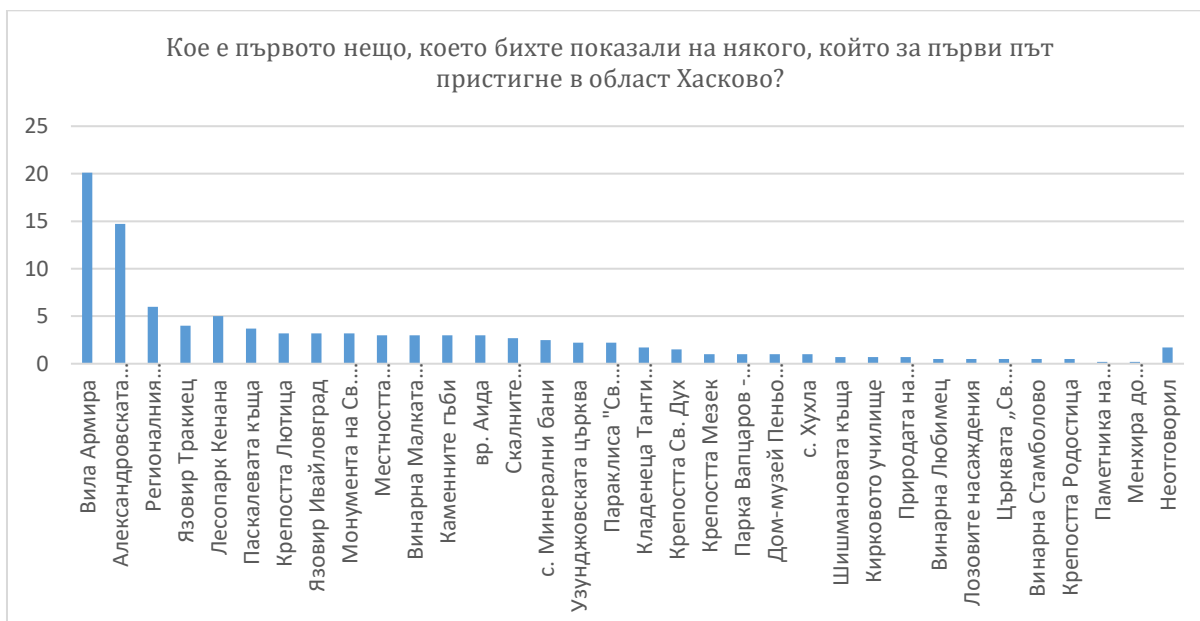

Графика 2

На въпроса какво биха показали на първо място на някого, който посещава за пръв път областта, също така доминират обекти на културното наследство, като списъкът се оглавява от два обекта, и двата са реални паметници на културата с национално значение: Вила Армира (20,1%) и Александровската гробница (14,7%). Следващите поред обекти – както на културното, така и на природното наследство, са посочени от по-малко от 10% от анкетираните лица.

Графика 3

Посочените природните обекти, които са източник на гордост са много по-малко, като при това най-често се посочва парка Кенана (5, 0%), язовирите Тракиец(4%) и Ивайловград (3,2%) и връх Аида (3%).

Графика 4

Почти половината – 47% от респондентите, са посетили поне един от посочените като природни обекти, а 63% - поне един културен обект. Почти всички

посетили са дали оценки на посетените от тях обекти, но за някои обекти съвкупността на посетителите е много малка, поради което оценките могат да се приемат само за ориентация и при по-задълбочено проучване могат да варират значително. При скала от едно до седем (1 е най-ниска оценка, 2, 3, 4 – неутрална оценка, 5, 6, 7 – най-висока оценка) средните оценки по двата критерия за природните обекти, които анкетираните са посетили през последната година показват:

- общото състояние и степен на поддържаност е с по-висока оценка за почти всички обекти в сравнение с наличието на информация и упътване за намиране на обектите, изключение правят само язовирите, което е логично, доколкото те са инфраструктура, която няма как да не е добре обозначена.
- с доброто си състояние се отличават защитените местности около Маджарово, донякъде ЗМ Дупката.

По отношение на културните обекти е налице добра разпознаваемост, също така и „оживеност“ на културните забележителности чрез навици за прекарване на свободното време в близост до такива - над половината от респондентите (63%) са посетили поне един от посочените като културни обекти.

Оценката за културните обекти и по двата критерия е по-висока от тази на природните, като общото състояние отново се оценява по-високо от наличието на информация

Разпознаваемите културни и природни обекти сред населението са:

Вила Армира
Александровска гробница
Шарапани/скални винарни с. Кралево, Аврамов камък, м. Пожарището
Крепост Лютица
Крепост Родостица
Крепост Св. Дух
Тракийска гробница Пчелари
Светилището на нимфите
Средновековна кула с. Маточина
Крепост Мезек
Кован кая - скални ниши
Менхира с. Овчарово
Тракийска гробница Алтън тепе
Глухите камъни

Тракийска гробница с. Долно Луково
Тракийска гробница вр. Шейновец
Крепост край с. Гугутка
Палеокастро
Могил с. Свирачи
Дели кая - скална църква
Долмен с. Плевун
Кастра Рубра
Крепост Вишеград
Останките от Римския път Виа Диагоналис
Крепост Клокотница
Църквата „Успение Богородично“ в Узунджово
Паскалевата къща - Хасково
Църква „Св. Св. Константин и Елена“ в Долно Луково (Вкопаната църква)
Монумента на Св. Богородица
Параклис Св. пророк Илия над с. Хухла
Регионалният исторически музей
Манастир Св. св. Константин и Елена - Лъджа
Мястото на Узунджовския панаир
Шишмановата къща
Моста на Мустафа паша - Свиленград
Кирковото училище
Мутафчиевата къща - Ивайловград
Дом-музей Пеньо Пенев - Димитровград
Църква „Св. Димитър“, с. Мандрица
Църквата Св. Димитър в Хасково
Църквите в областта като цяло
ЗМ Дупката
Язовир Тракиец
Парк Кенана
Каменните гъби
Секвоите в м. Колибар чешма
вр. Аида
Меандрите на реките Арда, Луда река, Бяла река
Парка Вапцаров и езерото в него
Танти бунар
Вр. Илинден
Чинарите на р. Арда
Каменна сватба
Язовир Ивайловград

ЗМ Ликана

Средни оценки на посетители за природни и културни обекти – общо за всички обекти

най-ниска степен 1 2 3 4 5 6 7 най-висока степен

	оценка общо състояние и степен на поддръжаност	оценка за наличие на информация и указателни табели
Средна оценка на природни обекти : база всички отговори	4,89	4,40
Средна оценка на културни обекти : база всички отговори	5,16	4,89

Средни оценки на посетители за обекти на природното наследство – по обекти

най-ниска степен 1 2 3 4 5 6 7 най-висока степен

Обект на природното наследство	% от посещенията	оценка общо състояние и степен на поддръжаност	оценка за наличие на информация и указателни табели
Лесопарк Кенана	26,3%	4,72	4,38
Язовир Тракиец	23,7%	4,36	4,64
ЗМ Дупката	18,4%	5,10	4,45
Каменните гъби	13,2%	4,86	4,50
Меандрите на Бяла река	7,4%	4,56	3,56
Меандрите на р. Арда	6,8%	5,00	4,50
Язовир Ивайловград	6,3%	4,33	4,67
Защитените местности около Маджарово	5,8%	6,27	6,27
ЗМ Ликана	4,2%	3,50	3,0
вр. Аида	2,1%	4,00	4,0
вр. Илинден	2,1%	7,00	4,0
Горите край с. Хухла	1,6%	Не е посочена	Не е посочена
Горите по р. Арда	1,6%	1,0	1,0
Къмпинг Александрово	1,1%	6,0	6,0
Средна оценка по критерия		4,89	4,40

Този документ е създаден в рамките на проект „Промотиране и развитие на природното и културното наследство на българо-гръцкия трансграничен регион чрез интелигентни и електронни инструменти“ (eTOURIST), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6c.07/09.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“. This document has been created within the framework of the Project „Promotion and development of natural and cultural heritage of Bulgarian – Greek cross-border region through smart and digital tools“ (eTOURIST), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program “Greece-Bulgaria 2014-2020”, Subsidy Contract No B2.6c.07/09.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece - Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme.

Средни оценки на посетители за обекти на културното наследство – по обекти

най-ниска степен 1 2 3 4 5 6 7 най-висока степен

Обект на културното наследство	% от посещенията	оценка общо състояние и степен на поддръжаност	оценка за наличие на информация и указателни табели
Вила Армира	23,6%	6,63	6,52
Крепостта Лютица	20,5%	3,79	4,35
Александровската гробница	14,6%	4,44	4,32
Узунджовската църква	13,4%	5,06	4,69
Монумента на Св. Богородица	11,8%	4,69	4,54
Глухите камъни	9,4%	5,38	4,83
Крепостта Мезек	7,9%	6,00	5,39
Паскалевата къща	4,7%	5,25	3,88
Крепостта Родостица	4,7%	4,00	2,00
Могилата край Свирачи	3,9%	2,30	2,70
Дом-музей Пеньо Пенев	3,1%	6,50	6,50
Римския мост	3,1%	3,75	3,75
М. Пожарището	2,8%	6,50	6,50
Шарапана	2,8%	5,86	5,29
Параклиса Св. Илия	2,4%	7,00	5,87
Крепостта Св. Дух	2,0%	5,80	6,80
Регионален исторически музей - Хасково	2,0%	6,13	4,25
Кирковото училище	1,6%	4,50	4,50
Манастира "Св. Константин и Елена"	1,6%	4,00	4,00
Кован кая	1,6%	6,00	5,00
Крепостта край с. Гугутка	1,6%	6,00	6,00
Средна оценка по критерия		5,16	4,89